

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ชวนคุยชวนคิด เศรษฐกิจอีสาน

ดร.ทรงธรรม ปิ่นโต

ผู้อำนวยการอาวุโสแบงก์ชาติอีสาน

โครงการแบงก์ชาติอีสานสัญจรเมืองแปะ

วันพุธที่ 7 พฤษภาคม 2568

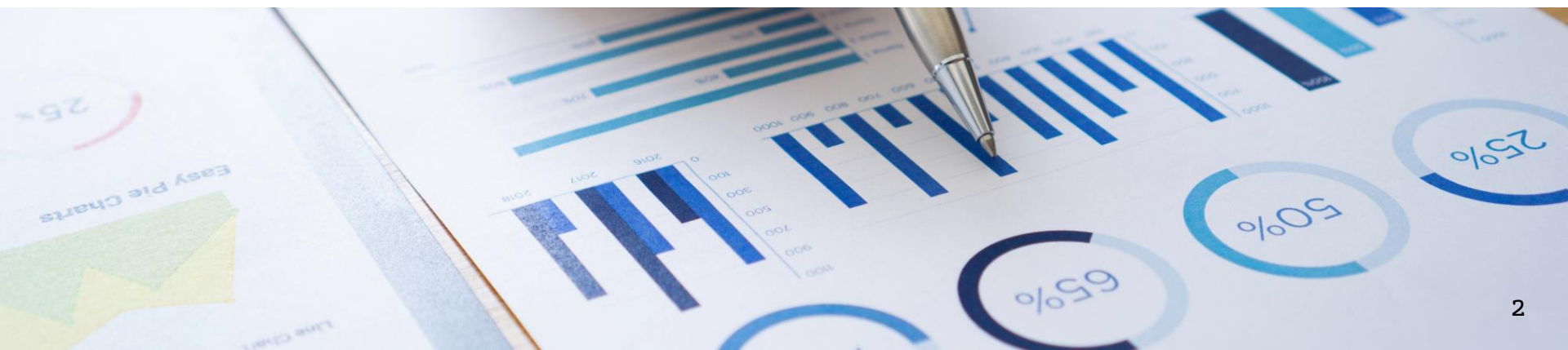
เวลา 10:00 – 11.30 น.

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

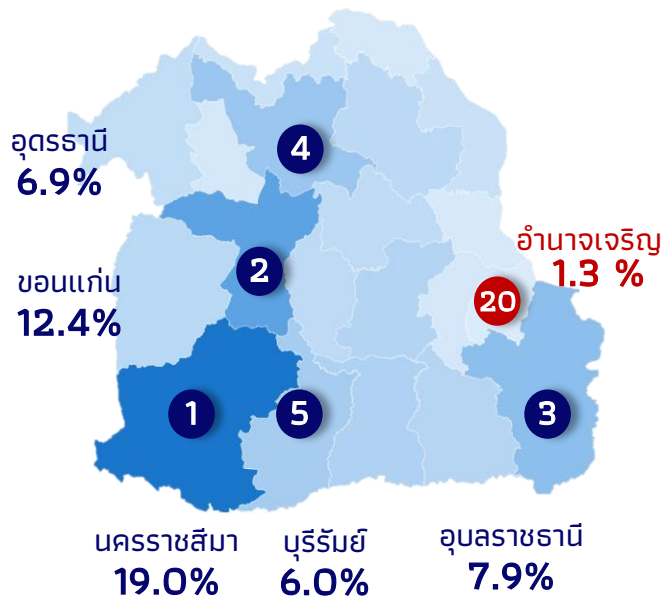
เข้าใจโครงสร้างเศรษฐกิจอีสาน

อีสานมีพื้นที่และประชากรมากถึง 1 ใน 3 ของประเทศ แต่มีขนาดเศรษฐกิจเพียง 1 ใน 10 และรายได้ต่ำกว่าประเทศเกือบ 3 เท่า

สัดส่วนขนาดเศรษฐกิจรายจังหวัดต่อภาคอีสาน

ประชากร ปี 67 [ล้านคน]

ไทย **66.0**
อีสาน **21.6**

พื้นที่ (แสนตร.กม.)

ไทย **5.1**
อีสาน **1.7**

ผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 66 [ล้านล้านบาท]

ไทย **18.0**
อีสาน **1.8**

“1 ใน 10 ของประเทศ”

รายได้เฉลี่ยต่อคน ปี 66 (บาท/ปี)

ไทย **256,345**
อีสาน **99,271**

“น้อยกว่าประเทศเกือบ 3 เท่า”

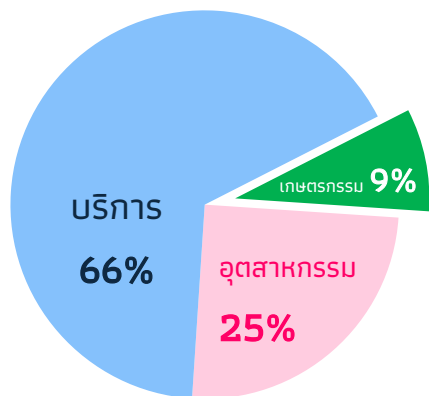

โครงสร้างเศรษฐกิจอีสานพึ่งพาภาคเกษตรเป็นหลัก แตกต่างจากโครงสร้างเศรษฐกิจประเทศ

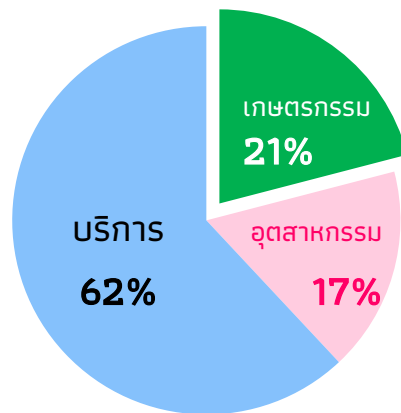
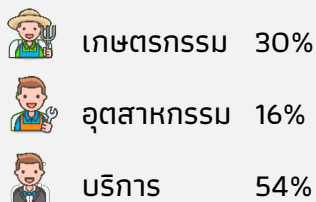
ประเทศ

ผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2566

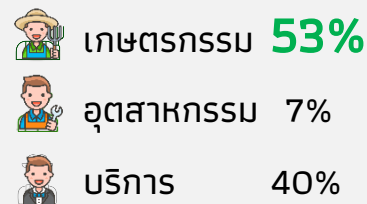
อีสาน

สัดส่วนแรงงาน

สัดส่วนแรงงาน

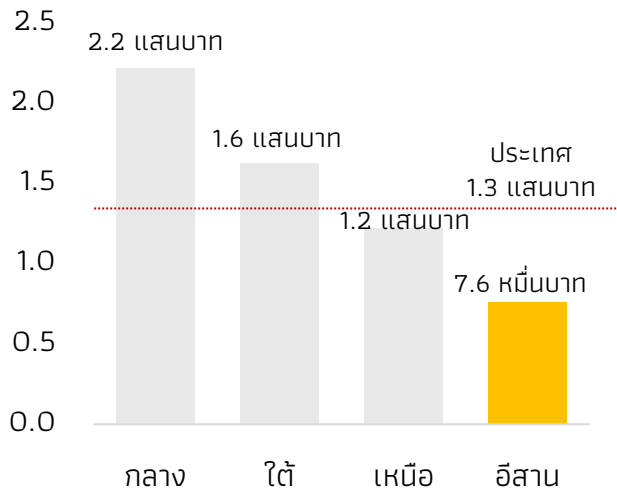

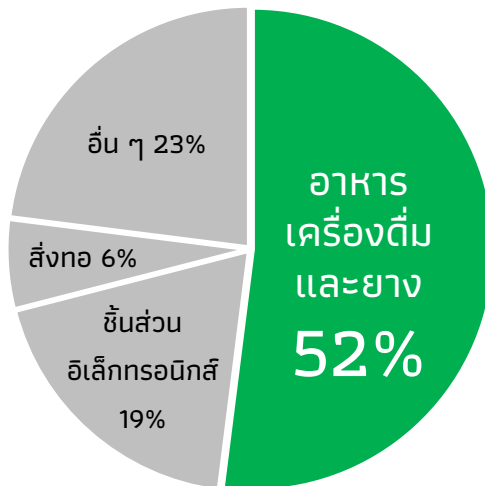
รายได้เฉลี่ยต่อหัวคนอีสานต่ำ เนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย

ผลิตแรงงานเกษตร [productivity] ต่ำกว่าภูมิภาคอื่น

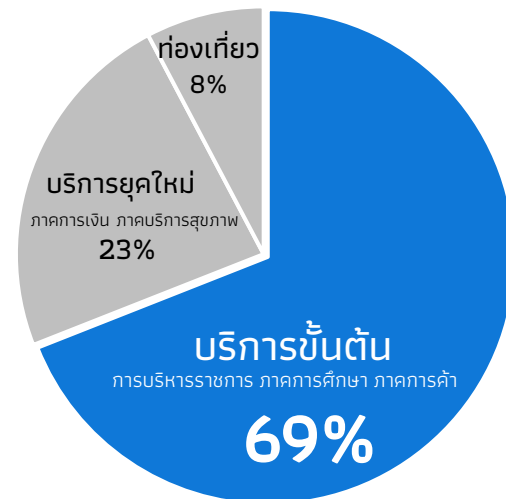
แสนบาท [ต่อคนต่อปี]

การผลิตกว่าครึ่ง เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร

ภาคบริการกว่า 2 ใน 3 เป็นบริการขั้นต้น

สัดส่วนรายจ่ายอื่น ๆ สูง และทักษะการเงินไม่เพียงพอ

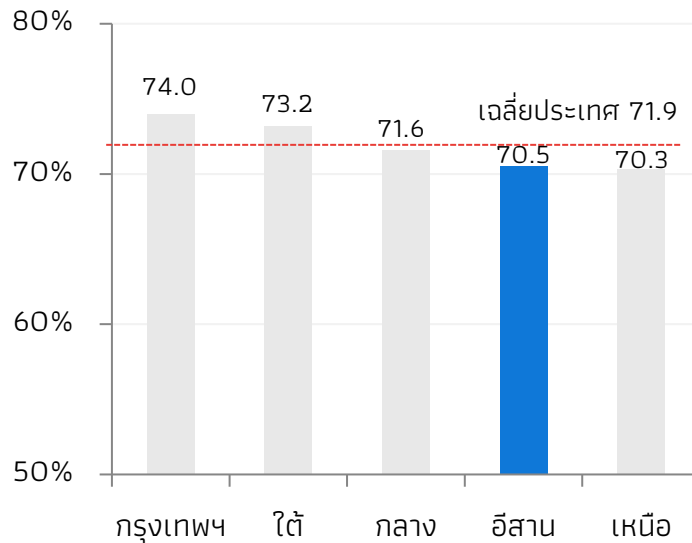
อีสานมีค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการบริโภคสูงกว่าภูมิภาคอื่น

ผลการสำรวจทักษะทางการเงินของคนอีสานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ

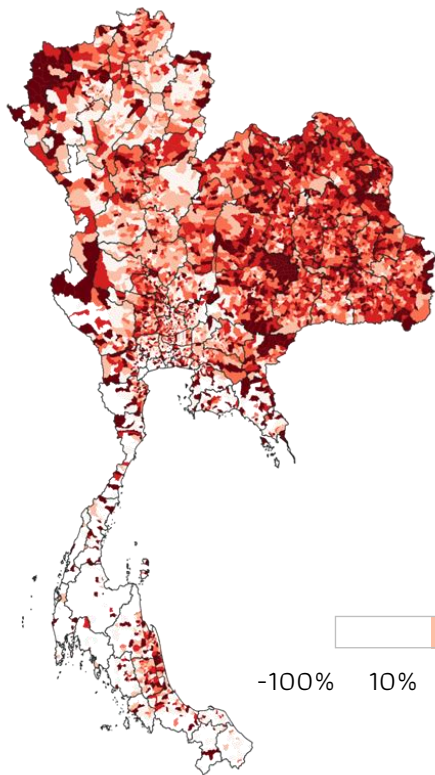
ลำดับ	ภูมิภาค	สัดส่วนรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการบริโภคต่อรายจ่ายทั้งหมด
1	อีสาน	13.0%
2	ใต้	10.9%
3	เหนือ	9.7%
4	กลาง	6.7%
5	กรุงเทพฯ	6.1%

% จำนวนคนที่คะแนนผ่านเกณฑ์

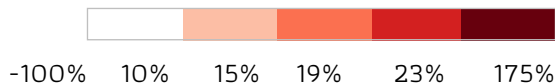

หนี้เกษตรอีสานเติบโตสูงกว่าทุกภูมิภาค

“เกือบ 80% ของครัวเรือนเกษตรกรอีสานเป็นหนี้
และมีภาระหนี้ต่อรายได้สูงที่สุด”

อัตราเติบโตหนี้เกษตร
ระหว่างปี 2557-2564

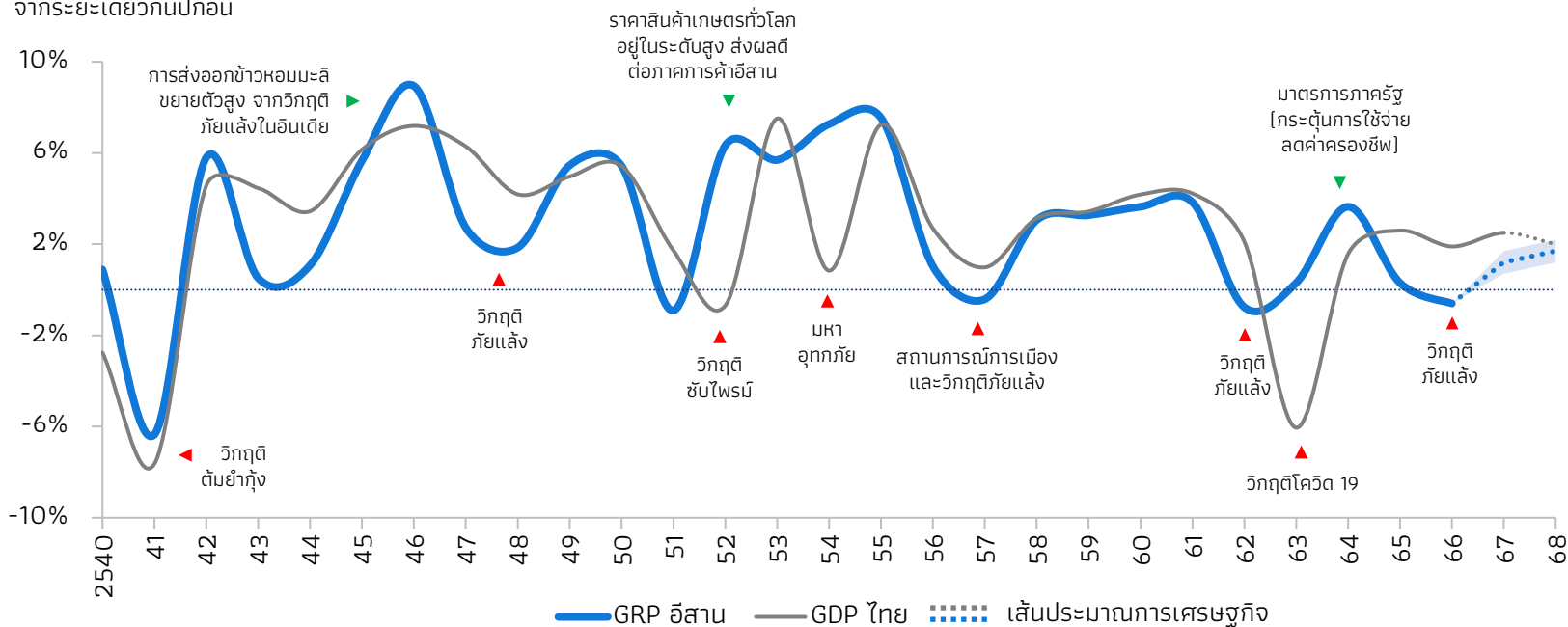

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เหลียวหลัง แลหน้า เศรษฐกิจการเงินอีสาน

% การเปลี่ยนแปลง
จากระยะเดียวกันปีก่อน

9

เศรษฐกิจอีสาน ปี 68 จะเป็นอย่างไร

ผลผลิตเกษตรดีต่อเนื่องจากปีก่อน จากฟ้าฝนที่เอื้ออำนวย

คาดการณ์ผลผลิต ปี 2568

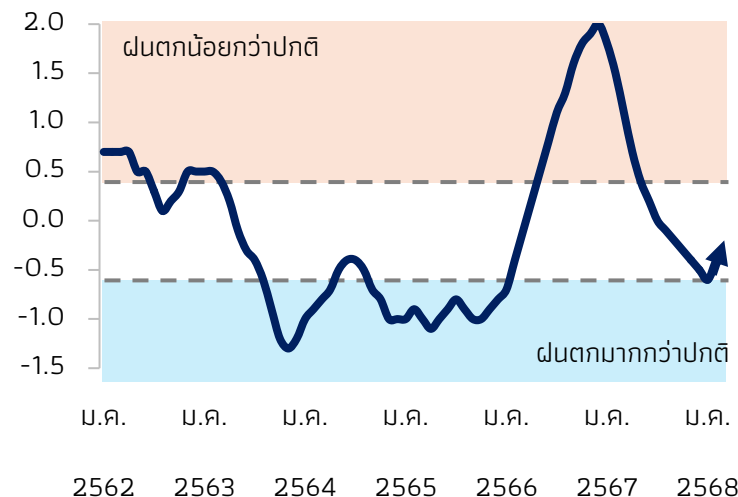

เทียบกับปีก่อน

แนวโน้มสภาพอากาศปี 68 ฝนตกเป็นปกติ

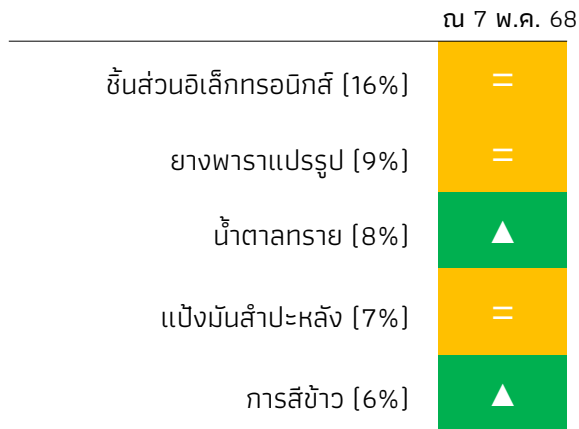
ดัชนี Oceanic Niño Index ONI

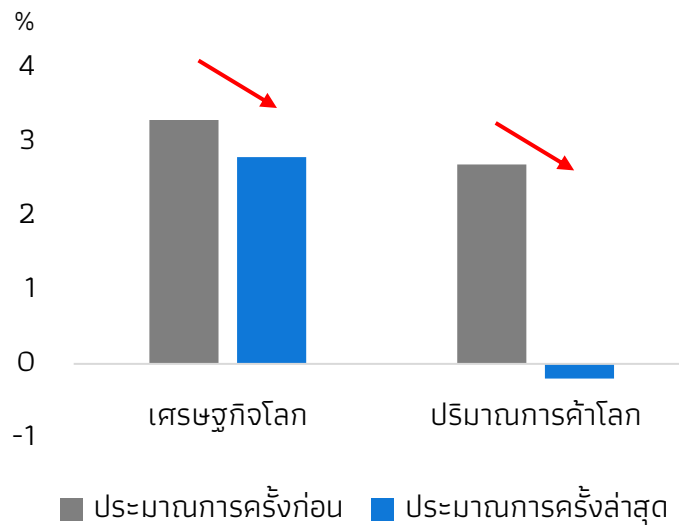

อุตสาหกรรมขยายตัวเล็กน้อย ตามการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป แต่ครึ่งปีหลังมีความเสี่ยงจากสงครามการค้าเพิ่มขึ้น

ทิศทางการผลิตของสินค้าสำคัญในภาคอีสานปี 68 เทียบกับปีก่อน

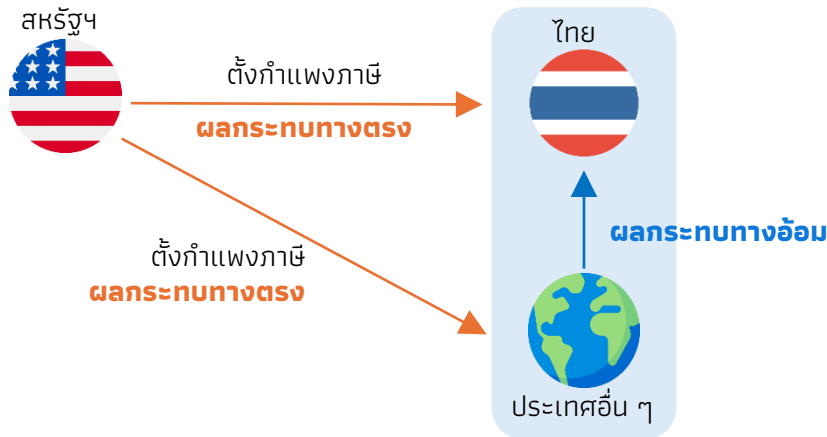

เศรษฐกิจและการค้าโลกปี 68 มีแนวโน้มชะลอตัวลง
จากมาตรการภาษีของสหรัฐฯ

มาตรการภาษีสหรัฐฯ กระทบไทยทั้งทางตรงและอ้อม

พัฒนาการของสถานการณ์ความตึงเครียดทางการค้าและผลกระทบ

ไตรมาส 1-2 ปี 2568:
Storm is Coming

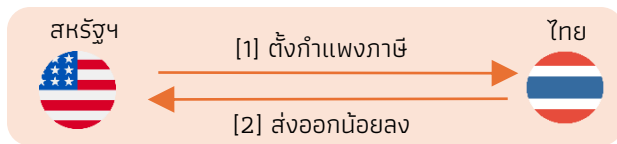
ครึ่งปีหลังปี 2568 เป็นต้นไป:
In the Storm

End game:
After the Storm

- ยังไม่เห็นผลกระทบชัดเจน
- ความไม่แน่นอนสูง
- ผลกระทบชัดเจนมากขึ้น
- ความเสี่ยงด้านต่ำสูงและอาจมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด [unexpected shock]
- ปลายทางยังไม่แน่นอน
- สิ่งที่คาด :
 - การขยายตัวเศรษฐกิจโลกลดลง
 - ลดการพึ่งพิงกับสหรัฐฯ

ภาคผลิตอีสานอาจได้รับผลทางตรงน้อยกว่าภาพรวมประเทศ จากโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญยังมีความสามารถในการแข่งขัน

ระดับความกังวล		สัดส่วนมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐฯ ^{1/}	จำนวนแรงงาน	ผลกระทบ
มาก น้อย	 เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	3%	5.4 หมื่นคน	ระยะสั้น ยังมีคำสั่งซื้อล่วงหน้า ระยะยาว คาดว่า ผู้ประกอบการจะเพิ่มการลงทุน ไปยังประเทศที่มีต้นทุนและอัตราภาษีต่ำกว่า เนื่องจาก มีโรงงานในหลายประเทศ
	 ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์	71%	1.3 หมื่นคน	ระยะสั้น ยังมีคำสั่งซื้อล่วงหน้า เนื่องจากมีผู้ผลิตน้อยราย และเทคโนโลยีจำกัด ระยะยาว คาดว่า ความต้องการสินค้าอาจลดลง จากต้นทุนที่สูงขึ้น
	 ข้าวหอมมะลิ	2%	1.9 ล้านคน [รวมเกษตรกร]	ระยะสั้น ยังมีคำสั่งซื้อต่อเนื่อง ระยะยาว คาดว่า รับผลกระทบน้อย เนื่องจากเป็นสินค้าพรีเมียมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

เศรษฐกิจและการค้าโลกชะลอตัวส่งผลกระทบต่อทางอ้อม ทำให้ความเชื่อมั่นในการจับจ่ายใช้สอยลดลง

1. ไทยส่งออกสินค้าไปประเทศอื่น เพื่อผลิตและส่งออกต่อไปสหรัฐฯ น้อยลง
2. การแข่งขันในตลาดส่งออกรุนแรงขึ้น และสินค้านำเข้าจากประเทศอื่นเข้ามาแข่งในตลาดไทยมากขึ้น
3. เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ทำให้การส่งออกอื่น ๆ และนักท่องเที่ยวอาจน้อยลง
4. ความไม่แน่นอน ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในการใช้จ่ายและการลงทุนลดลง

แนวโน้มราคามันฯ และยางมีโอกาสลดลงจากสงครามการค้า กระทบครัวเรือนเกษตรกรเกือบ 8 แสนครัวเรือน

มันสำปะหลัง

ยางพารา

ราคาปัจจุบัน ณ ไตรมาส 1 ปี 2568	1.9 บาท/กก.	71.4 บาท/กก.
ราคาเฉลี่ย 5 ปี ย้อนหลัง	2.4 บาท/กก.	53.1 บาท/กก.
เปรียบเทียบราคาในอดีต	ต่ำกว่า	สูงกว่า
คาดการณ์แนวโน้มราคา	▼	▼
จำนวนครัวเรือนเกษตรกร	5 แสนครัวเรือน	2.5 แสนครัวเรือน

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

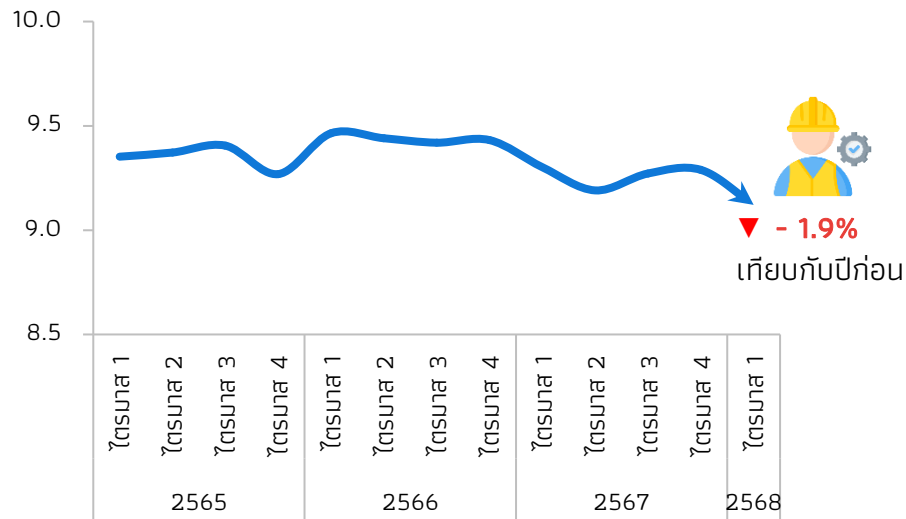
สงครามการค้าซ้ำเติมฐานะทางการเงิน
ของคอนอัสานที่เปราะบางอยู่แล้ว

รายได้และฐานะการเงินทั้งธุรกิจและครัวเรือนยังเปราะบาง สะท้อนจากการจ้างงานและสินเชื่อรวมที่มีแนวโน้มลดลง

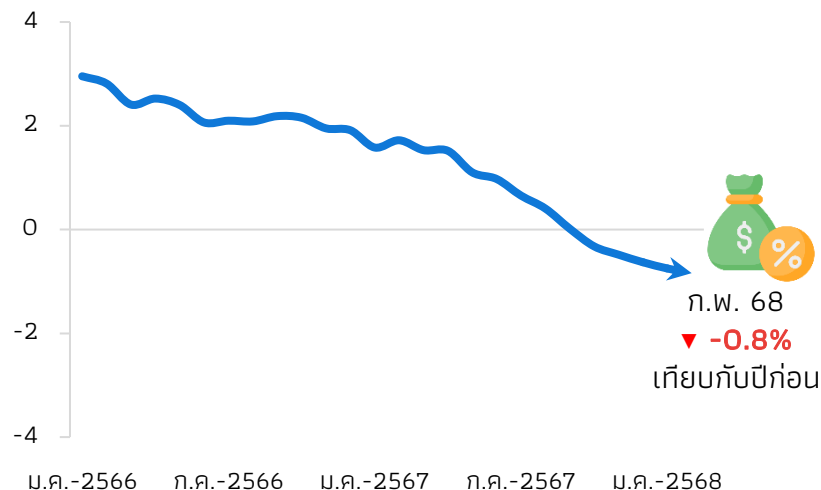
การจ้างงานในภาคอีสาน

ล้านคนหลังปรับฤดูกาล

มูลค่าสินเชื่อรวมในภาคอีสาน

% การเปลี่ยนแปลง
จากระยะเดียวกันปีก่อน

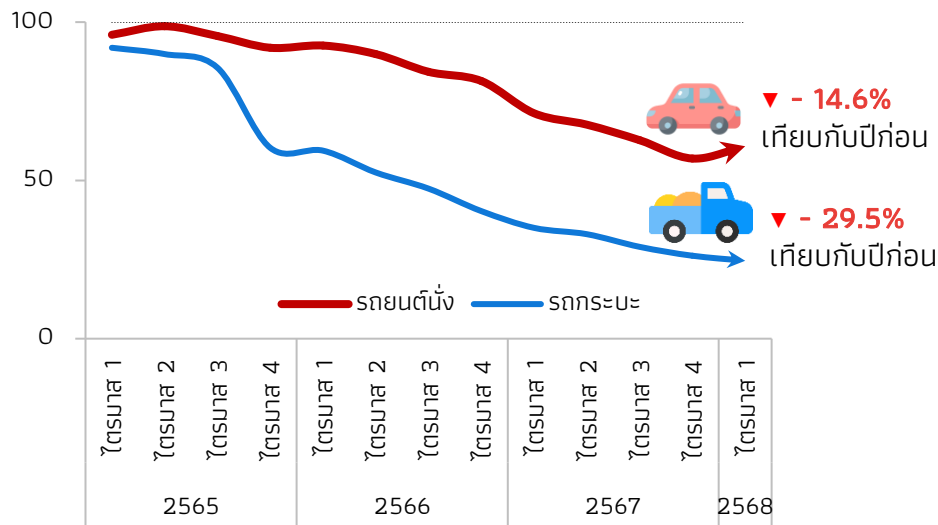

การซื้อขายรถและบ้านยังคงลดลงต่อเนื่อง

ยอดจดทะเบียนรถยนต์ใหม่

ดัชนีหลังปรับฤดูกาล

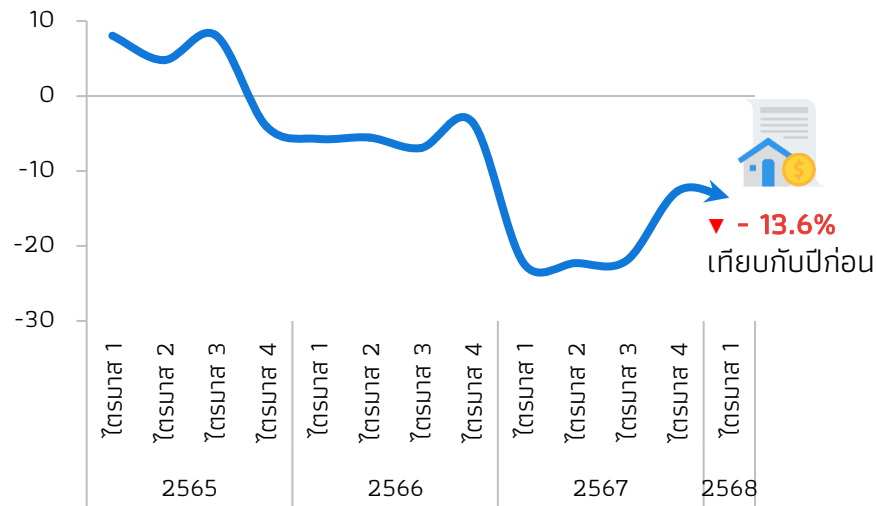
[ปีฐาน 2562 ไตรมาส 4]

จำนวนสินเชื่อที่อยู่อาศัย

% การเปลี่ยนแปลง

จากระยะเดียวกันปีก่อน

เปิดเงินจากภาครัฐช่วยขับเคลื่อนภาคก่อสร้างให้ขยายตัว และสนับสนุนภาคการค้าได้บ้าง

การก่อสร้างภาครัฐเพิ่มขึ้น
ตามการเพิ่มขึ้นของงบประมาณที่ดิน
และสิ่งปลูกสร้าง ปี 68

**มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่คาดว่าจะ
ดำเนินการในครึ่งหลังของปี 68**
โครงการกระตุ้นการท่องเที่ยวและ
การบริโภคในประเทศ

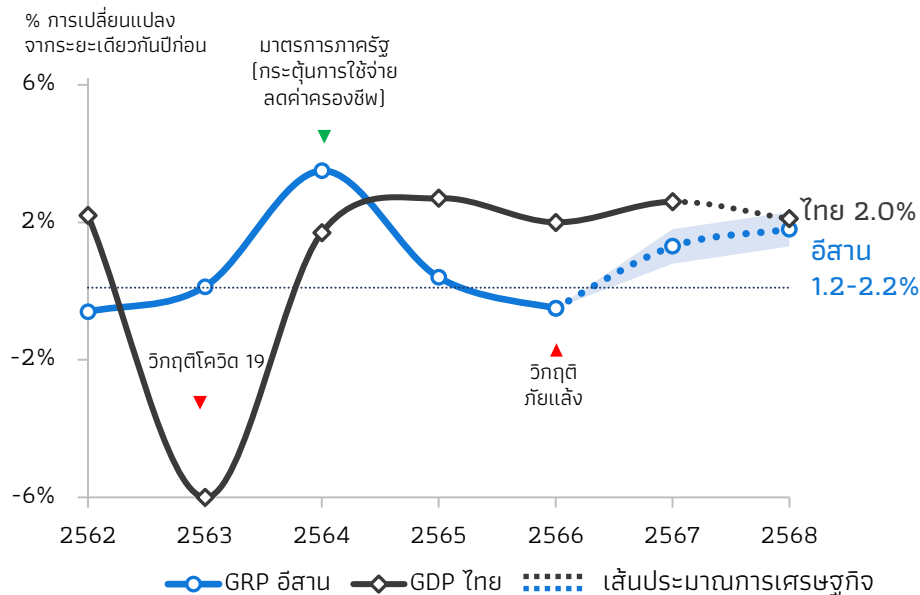

**ยอดจองงานประชุมสัมมนา
ล่วงหน้ามีต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
มากกว่าปีก่อน** ส่งผลดีต่อ
การท่องเที่ยวและใช้จ่าย

ประมาณการเศรษฐกิจอีสาน ปี 2568

คาดว่า ขยายตัวเพียงเล็กน้อย เทียบกับปีก่อน [ระหว่าง 1.2 – 2.2%]

5 สาขาเศรษฐกิจสำคัญอีสาน

ณ 7 พ.ค. 68

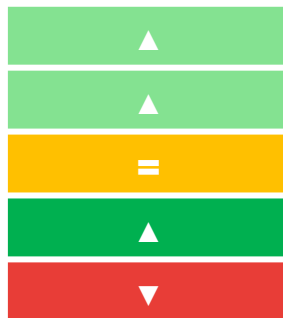
ผลิตเกษตร [21%]

อุตสาหกรรม [17%]

การค้า [13%]

ก่อสร้าง [4%]

อสังหาริมทรัพย์ [4%]

หมายเหตุ : ประมาณการ GDP ไทย ปี 68 เป็นกรณี Reference Scenario (Lower Tariffs) การเจรจาจัดซื้อและล่าช้า โดยสหรัฐฯ มีการผ่อนผัน Reciprocal Tariff ให้กับคู่ค้าเป็นระยะ รวมถึงผ่อนผันอัตราภาษีให้กับจีนตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2568 ทั้งนี้ สถานการณ์มีความไม่แน่นอนสูงอย่างนี้อยู่ จนถึงสิ้นปี 2569 โดยอัตราภาษีทุกประเทศ: Universal Tariff 10% จีน: 54% และ Sectoral tariff: 25% (Auto & Parts, Steel & Aluminum) ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดย สปท., และผลการประชุมคณะกรรมกรนโยบายการเงิน ครั้งที่ 2/2568 [30 เม.ย. 2568] สปท.

หมายเหตุ : แถบสีแสดงทิศทางการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีก่อนหน้า, สัญลักษณ์ ▲ หมายถึง เพิ่มขึ้น, ▼ หมายถึง ลดลง, = หมายถึง ทรงตัว และ [%] คือสัดส่วนสาขาเศรษฐกิจต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ภาคอีสาน ปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

จุดแข็งของภาคอีสานนำไปสู่โอกาส

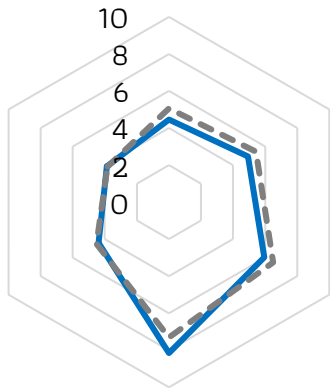
อีสานมีจุดแข็งด้านความปลอดภัย โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งปลอดภัยจากแผ่นดินไหวและสภาพที่ดินมีความมั่นคงสูง

ดัชนีความเป็นอยู่ของประชาชนในภาคอีสาน ปี 2565

รายได้และการจ้างงาน

โครงสร้างพื้นฐาน

สิ่งแวดล้อม

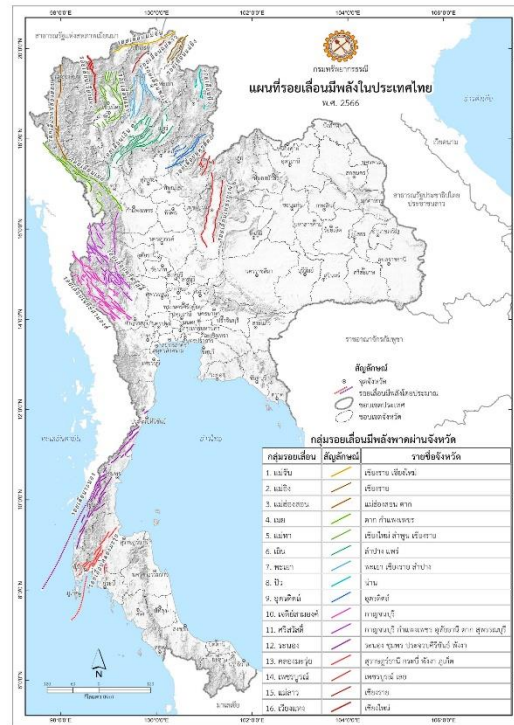
ความปลอดภัย

ภาคอีสาน

ประเทศ

ต่ำกว่าประเทศ

สูงกว่าหรือใกล้เคียงกับประเทศ

ที่มา: กรมทรัพยากรธรณี

หมายเหตุ : ดัชนีแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0-10 โดยค่ายิ่งมียิ่งดี
ที่มาของข้อมูล : 1) ผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 2) ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของชน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 3) สํารวจภาวะการมีงานทำ สำนักงานสถิติแห่งชาติ 4) The World Air Quality Project 5) Open Government Data of Thailand ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) 6) VIIRS Stray Light Corrected Nighttime Day/Night Band Composites ของ Earth Observation Group, Payne Institute for Public Policy, Colorado School of Mines และ 7) Dynamic World ของ Google ร่วมกับ World Resources Institute คำนวณโดย สปท.

อีสานเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของประเทศ

- พื้นที่ทำการเกษตรของภาคอีสาน คิดเป็น **45.3%** ของประเทศ
- ผลผลิตเกษตร ข้าว มัน อ้อย ของประเทศปลูกที่ภาคอีสานเกินกว่าครึ่ง
 - ข้าวหอมมะลิ **81%** ของประเทศ
 - มันสำปะหลัง **56.7%** ของประเทศ
 - อ้อย **50.1%** ของประเทศ
- แรงงานเกษตรอีสาน คิดเป็น **40%** ของประเทศ

โอกาสเพิ่มประสิทธิภาพและรายได้เกษตรกร

- **เพิ่มผลผลิตภาคเกษตร** โดยปรับเปลี่ยนจากเกษตรดั้งเดิมที่ให้ผลผลิตต่ำ เป็นเกษตรประณีต ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น การทำนาหยอด ลดต้นทุน เพิ่มกำไร ผลผลิตต่อไร่สูง เกษตรมูลค่าสูง
- **เพิ่มพื้นที่การเกษตรที่อยู่เขตชลประทาน** จากปัจจุบันที่มีพื้นที่เพียง 11.9% ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปลูกพืชเกษตรที่ใช้น้ำมาก
- **แรงงานคืนถิ่น** นำเอาองค์ความรู้และประสบการณ์ที่เรียนรู้จากการทำงานที่ผ่านมากลับมาพัฒนา หรือต่อยอดธุรกิจชุมชน

อีสานมีศักยภาพให้บริการด้านสุขภาพ

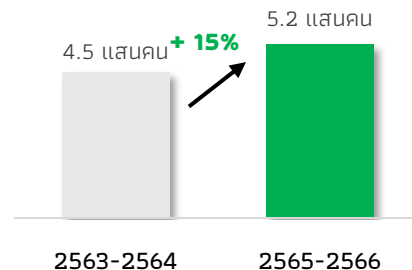
การผลิตบุคลากรทางการแพทย์ต่อปีสูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ
ปี 2567 อีสาน 563 ราย เหนือ 477 ราย และใต้ 306 ราย

- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา
- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม **[ตั้งเป้ารับนักศึกษารุ่นแรก ปีการศึกษา 2571]**

ผู้ใช้บริการทางการแพทย์กลุ่ม CLMV เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
รวมทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มที่เดินทางมาโดยเฉพาะ

จำนวนผู้ใช้บริการทางการแพทย์
กลุ่ม CLMV ใน 4 จังหวัดหลักของอีสานเฉลี่ยต่อปี

- โรงพยาบาลส่วนกลางขยายสาขามายังอีสาน อาทิ เครือโรงพยาบาลฟรินซ์ที่ขยายมาอุบลราชธานี มุกดาหาร และสกลนคร
- โรงพยาบาลในพื้นที่ขยายการลงทุน อาทิ โรงพยาบาลกรุงเทพอุดร โรงพยาบาลราชพฤกษ์ จักรัต (มหาชน)

โอกาสภาคอีสานในอนาคต

ความปลอดภัยสูง ภัยธรรมชาติต่ำ
เป็นตัวเลือกในการเพิ่มฐานการผลิต

อีสานมีความปลอดภัยในการอยู่อาศัยสูง
เป็นโอกาสของภาคอสังหาริมทรัพย์ในระยะ
ต่อไป และเป็นตัวเลือกในการเพิ่มฐานการ
ผลิต การกระจายความเสี่ยง

ความมั่นคงทางอาหารสูง
เพิ่มโอกาสจากสงครามการค้า

อีสานมีสินค้าที่สามารถทดแทนสินค้าที่
จีนนำเข้าจากสหรัฐฯ ได้ อาทิ โค หมู
[มีชีวิต] ไก่แช่แข็ง

ท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ
ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

อีสานสามารถสร้างโอกาส สร้างรายได้จาก
นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น โดยสัดส่วน
ค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นจาก
5% ในปี 62 เป็น 9% ในปี 67

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ขอขอบคุณทุกท่าน

@bankofthailand

หมอนี้เพื่อประชาชน

Bank of Thailand